

Fremtidens ældreliv

udfordringer og løsninger....

Jakob Kjellberg

Professor VIVE

VIVE

Opgave

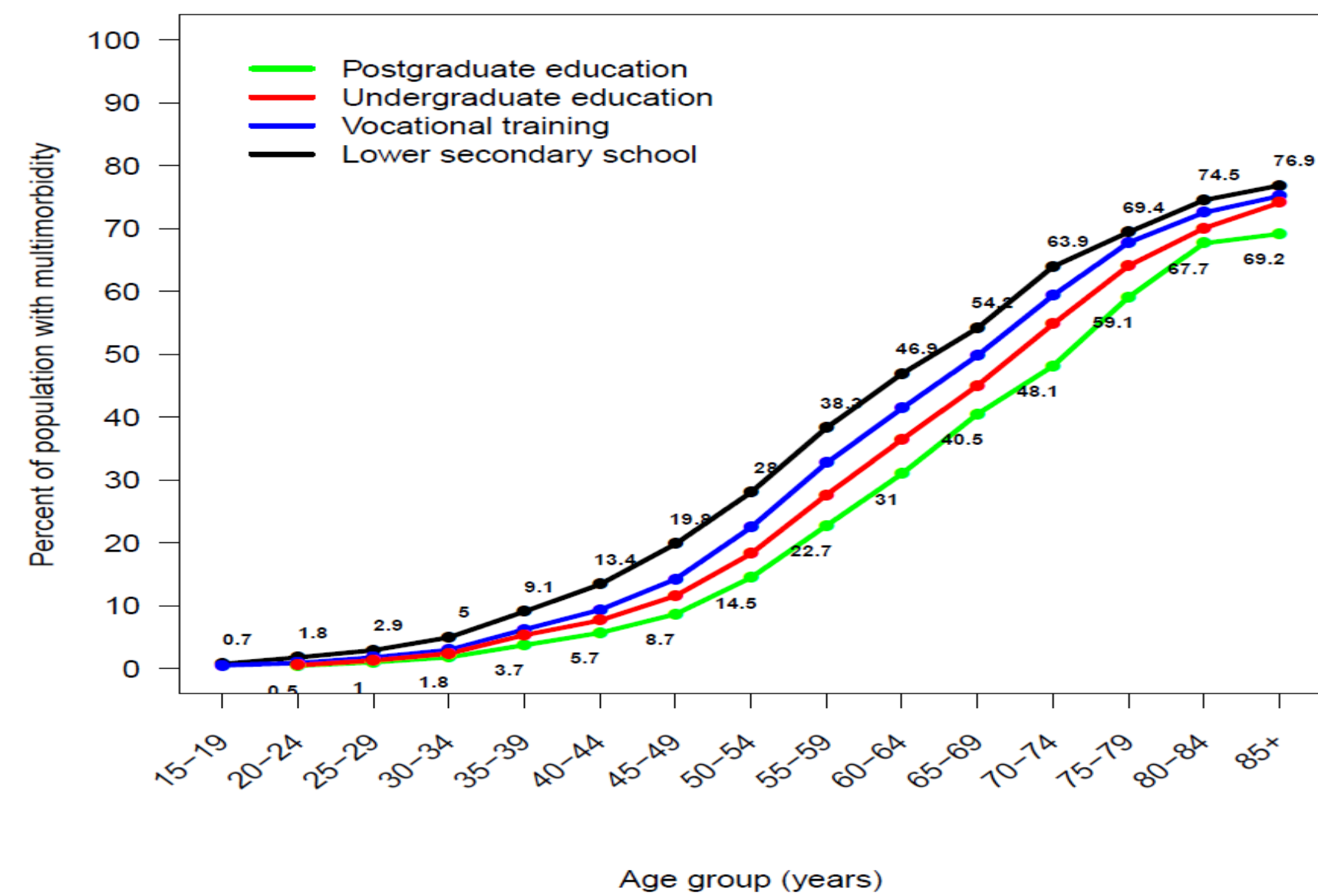
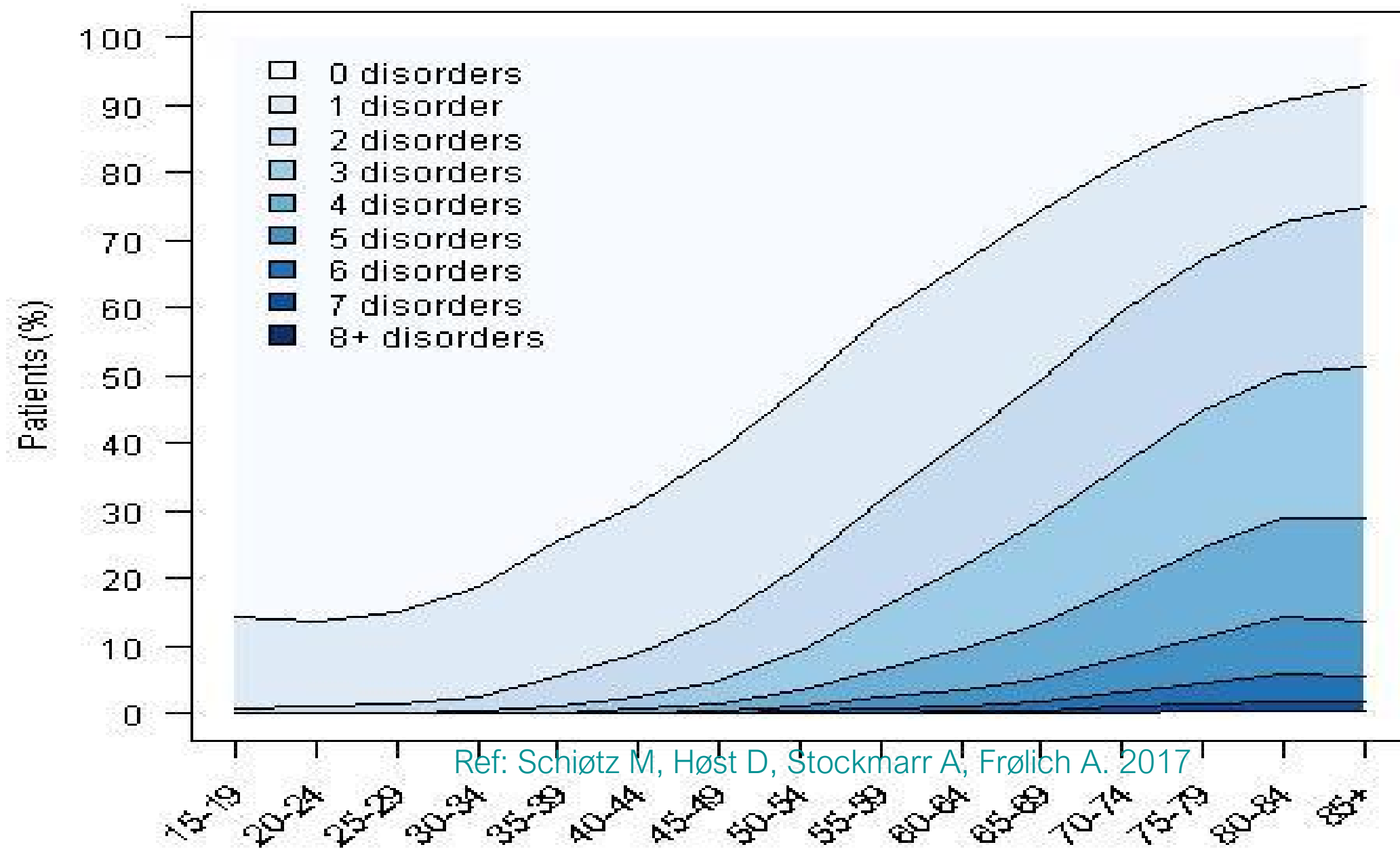
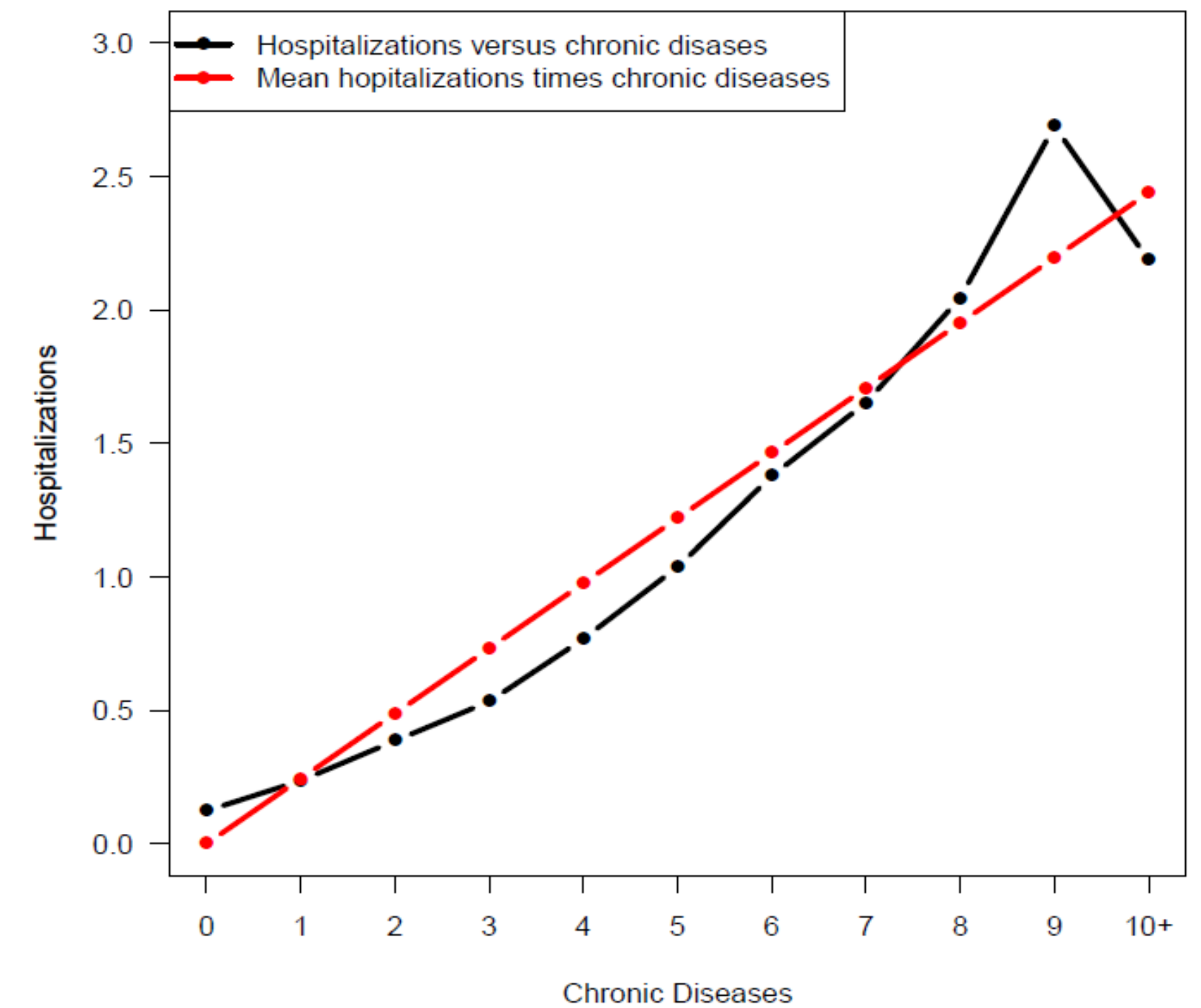
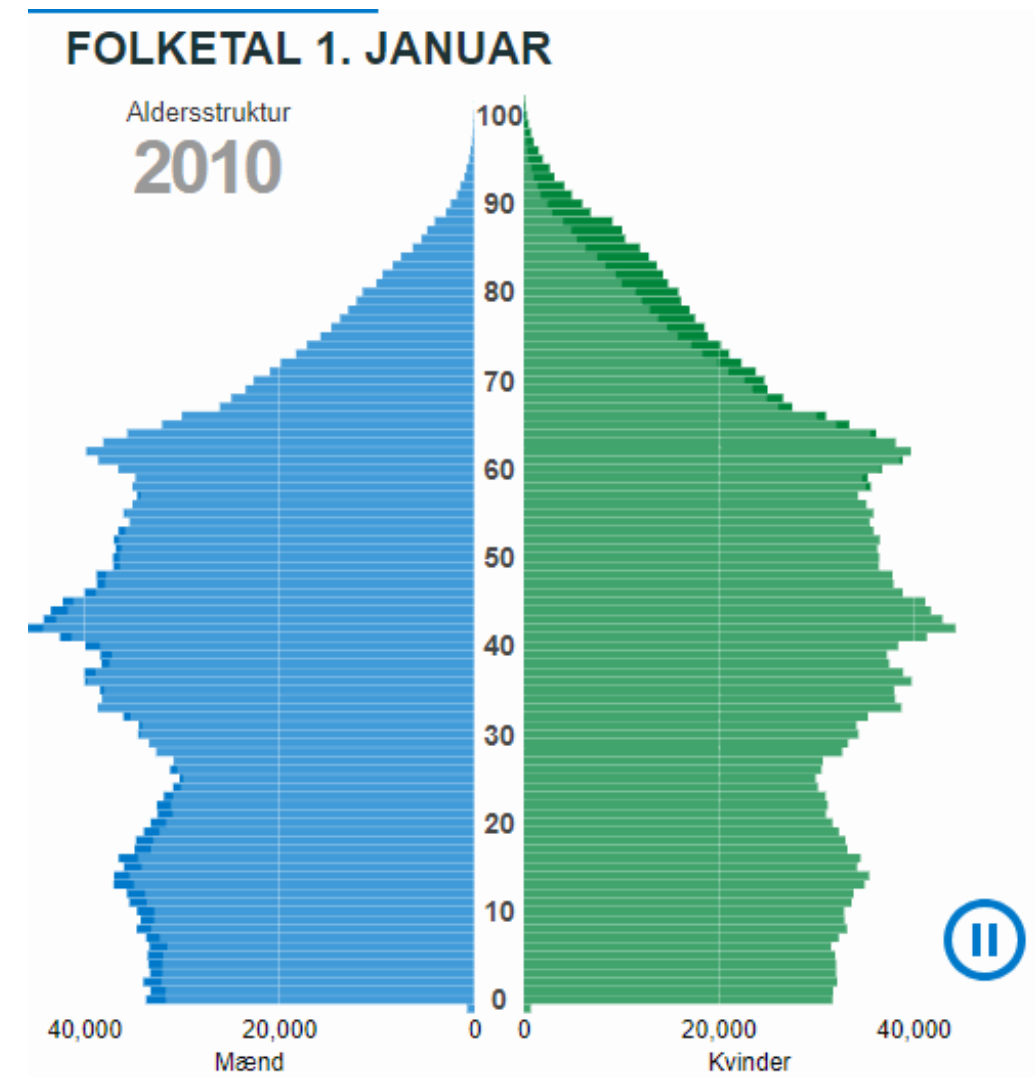
Sundhedsstrukturkommissionens opgave er derfor at udarbejde et beslutningsgrundlag, der fordomsfrit opstiller og belyser modeller for den fremtidige organisering af sundhedsvæsenet.

Modellerne skal understøtte et sammenhængende sundhedsvæsen med en opgavefordeling mellem sygehuse og det nære sundhedsvæsen, der sikrer, at patienten kommer i centrum. Det nære sundhedsvæsen skal desuden styrkes, så flere borgere kan blive behandlet i eller tæt på hjemmet. Derudover skal den geografiske og sociale ulighed i sundhed nedbringes, sundhedsvæsenet skal være mere bæredygtigt, og det skal understøtte frit valg og patientrettigheder.

Kommissionen skal også forholde sig til strukturen for almen praksis, den regionale struktur, digitale løsninger og IT-infrastruktur, sundhedsvæsenets finansiering samt kultur og ledelse.

Kommissionen skal afslutte sit arbejde med én samlet afrapportering i foråret 2024, så følgelovgivning kan behandles i folketingssamlingen 2024/25.

Hvad skal løses – på en slide?

VIVE

Slagelse

–

København

Halsnæs..

FOLKETAL 1. JANUAR

FOLKETAL 1. JANUAR

FOLKETAL 1. JANUAR

Aldersstruktur
2023

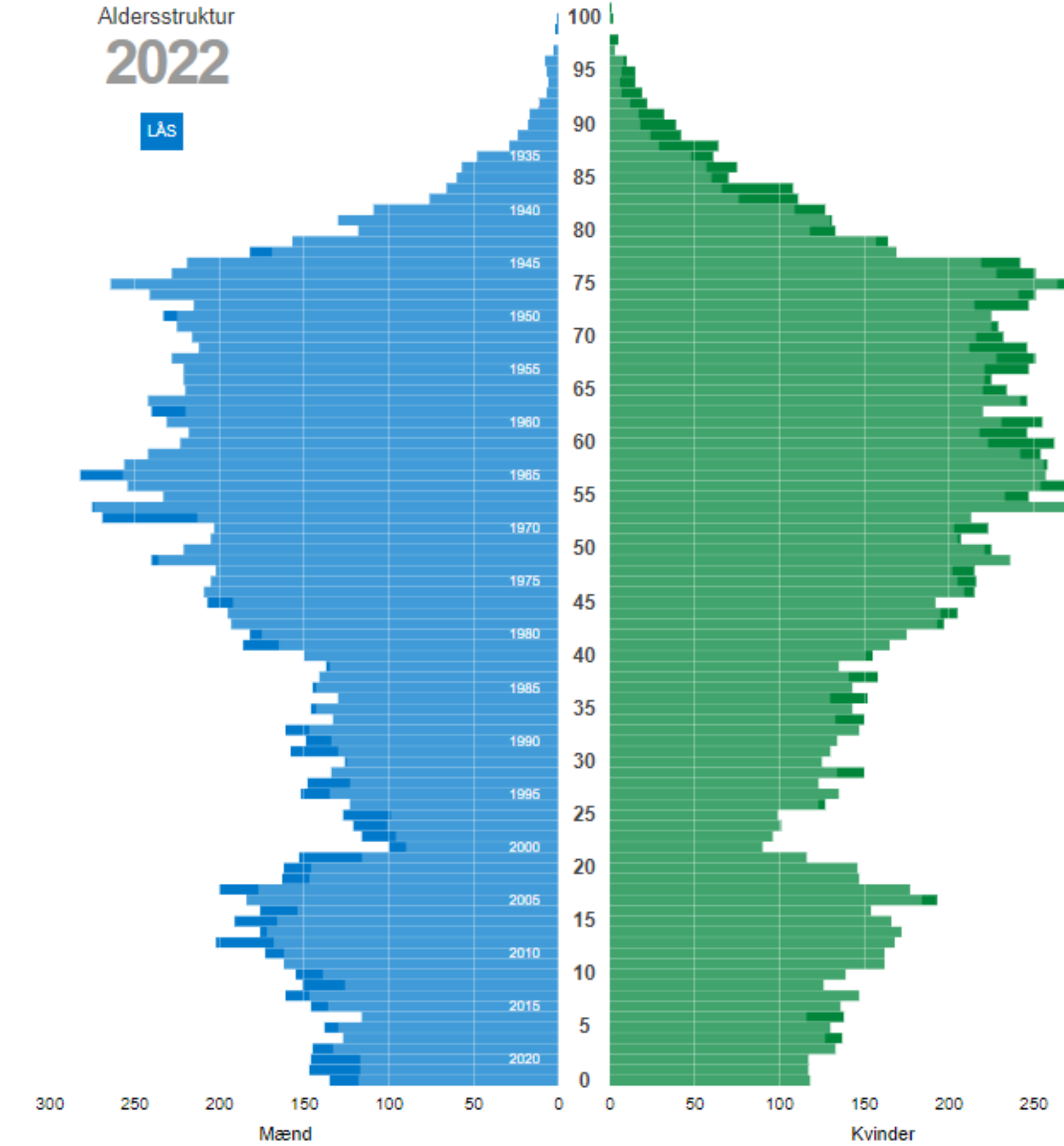
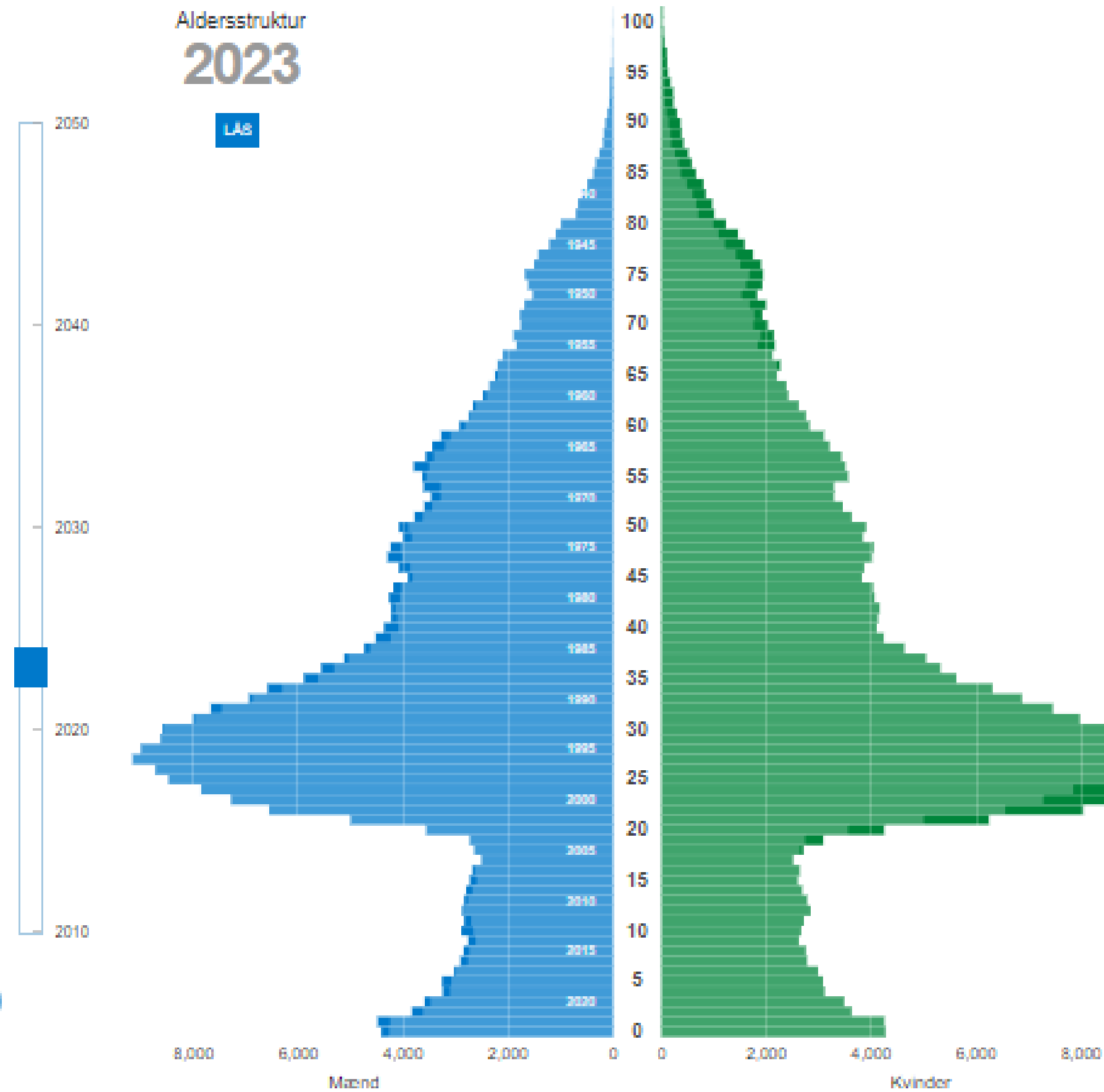
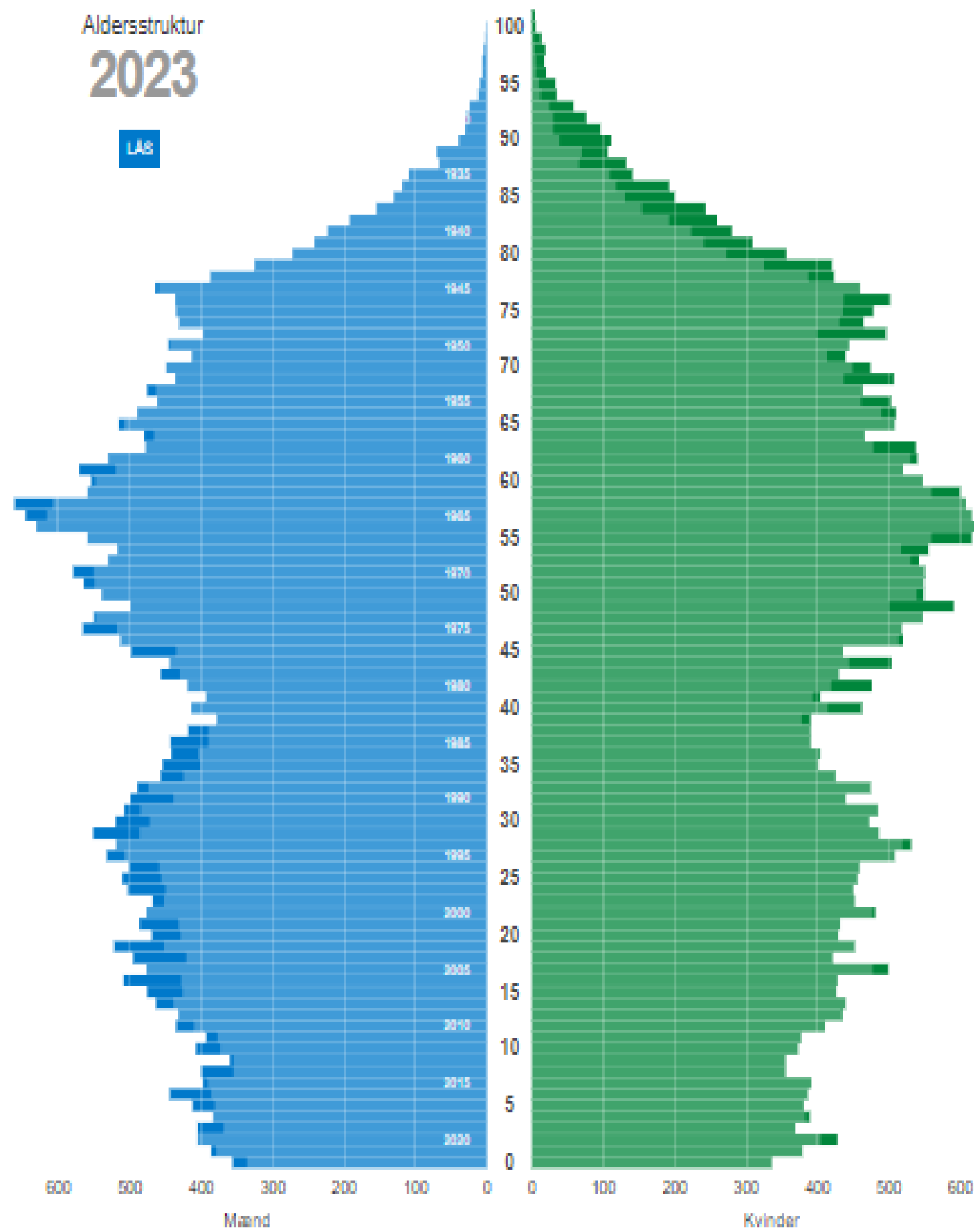
Aldersstruktur
2023

Aldersstruktur
2022

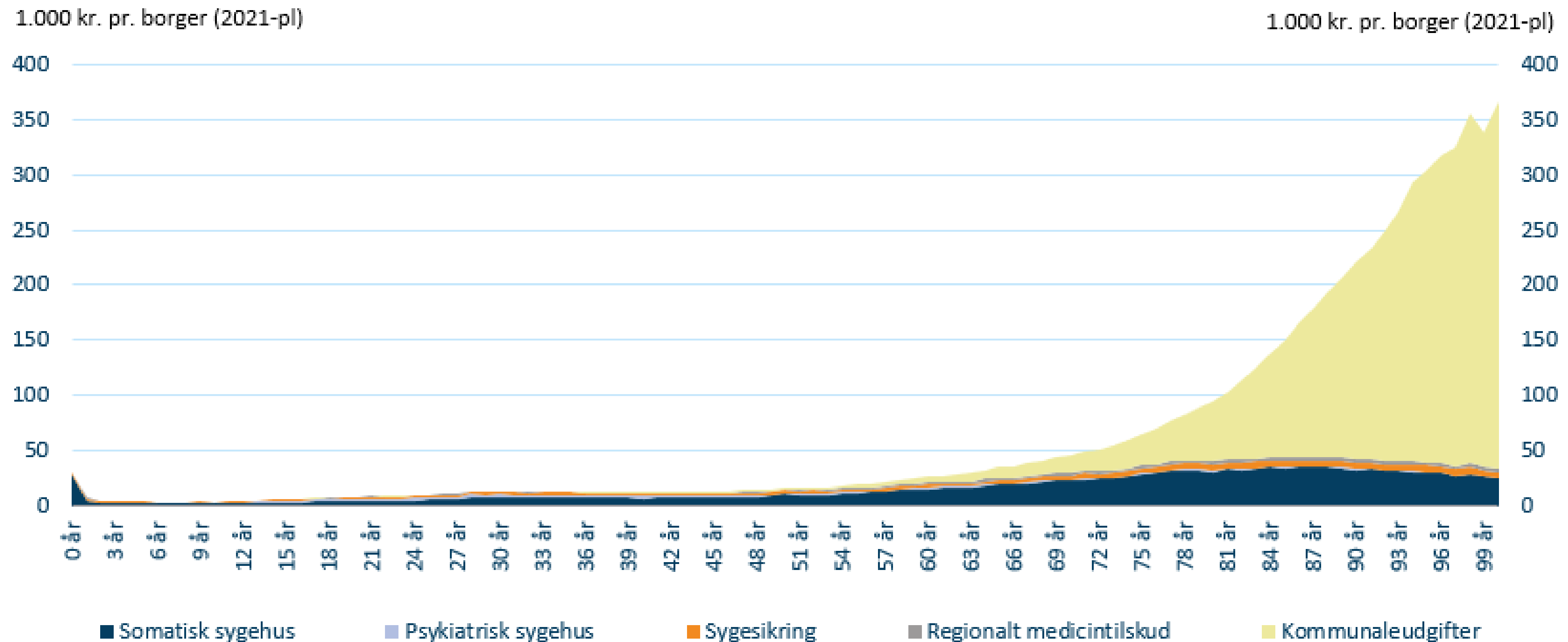
Læs

Læs

Læs

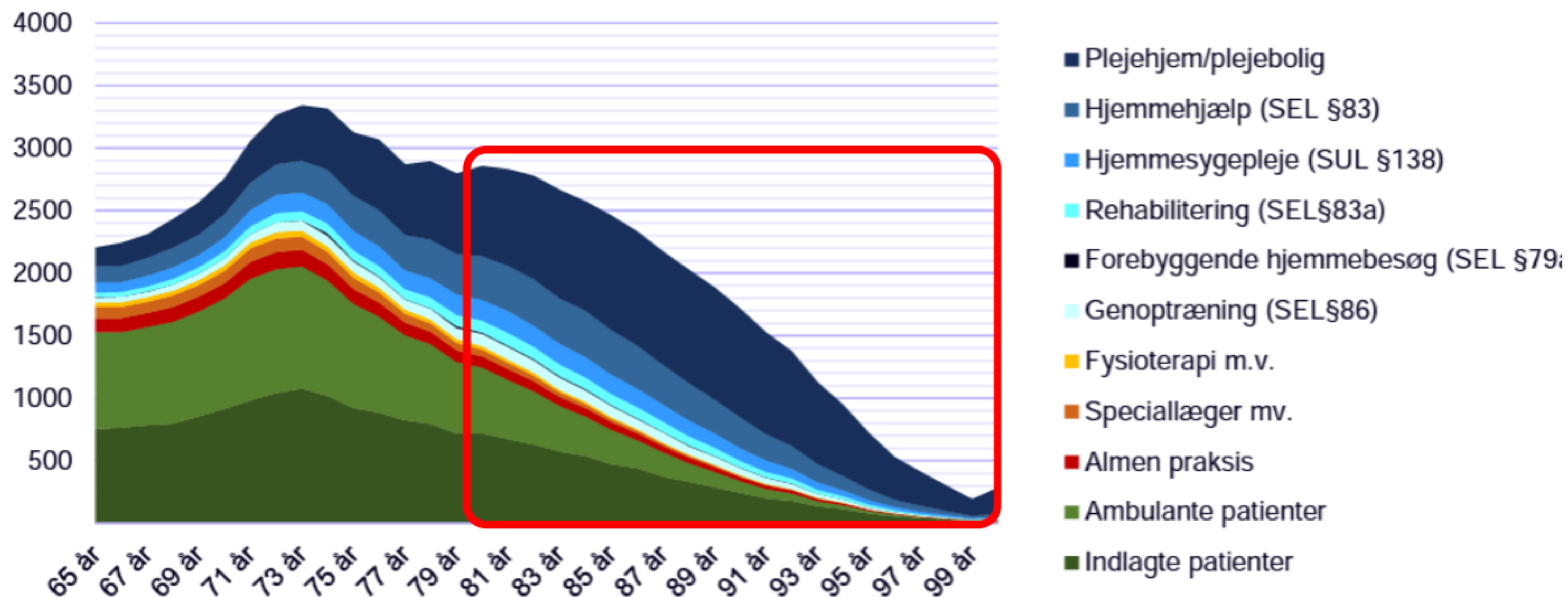
Figur 4 - De gennemsnitlige udgifter pr. borger til sundheds- og omsorgsydelser, 2021

Hvor bruges pengene....

Figur 3.2 - Samlede udgifter (mio. kr.) 2019, for kommunale omsorgsydelser, praksissektor og hospitalssektor, fordelt på alderstrin og typer

Dato: 7. ap

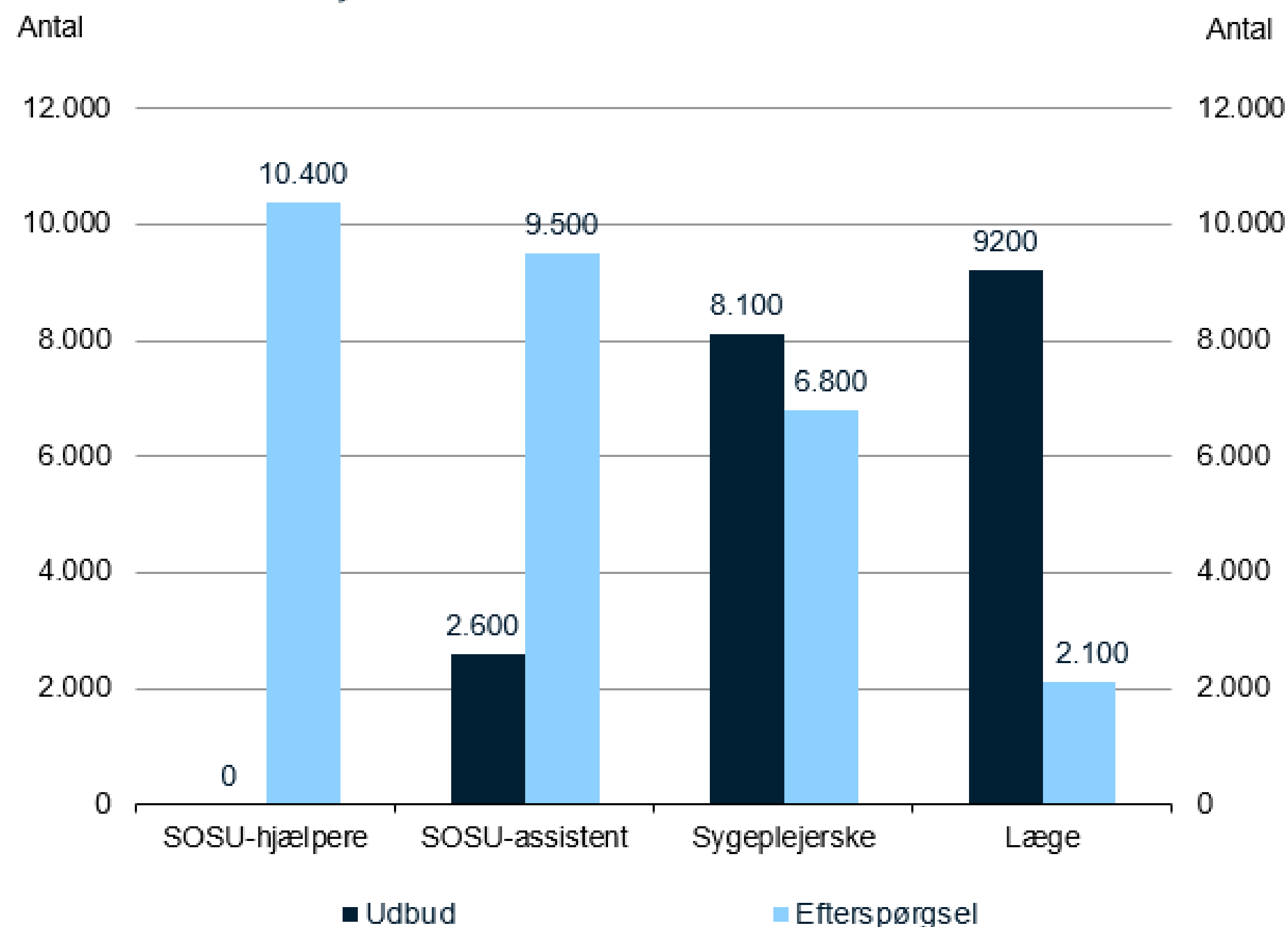

Kilde: Egne beregninger på baggrund befolkningsfremskrivning fra Statistikbanken.dk, registerdata fra Sundhedsdatastyrelsen (herunder DRG-grupperet Landspatientregister), registerdata fra Danmarks Statistiks forskerservice (herunder Sygesikringsregisteret og de kommunale omsorgsregistre) samt kommunale regnskaber.

Figurkilde: KL Analysenotat, 7. april 2023 "Ren demografisk fremskrivning af kommunale og regionale sundhedsudgifter"

Mangel på arbejdskraft – også i fremtiden

Ændring i udbud af og efterspørgsel efter udvalgte velfærdsmedarbejdere i 2030 målt ift. 2019

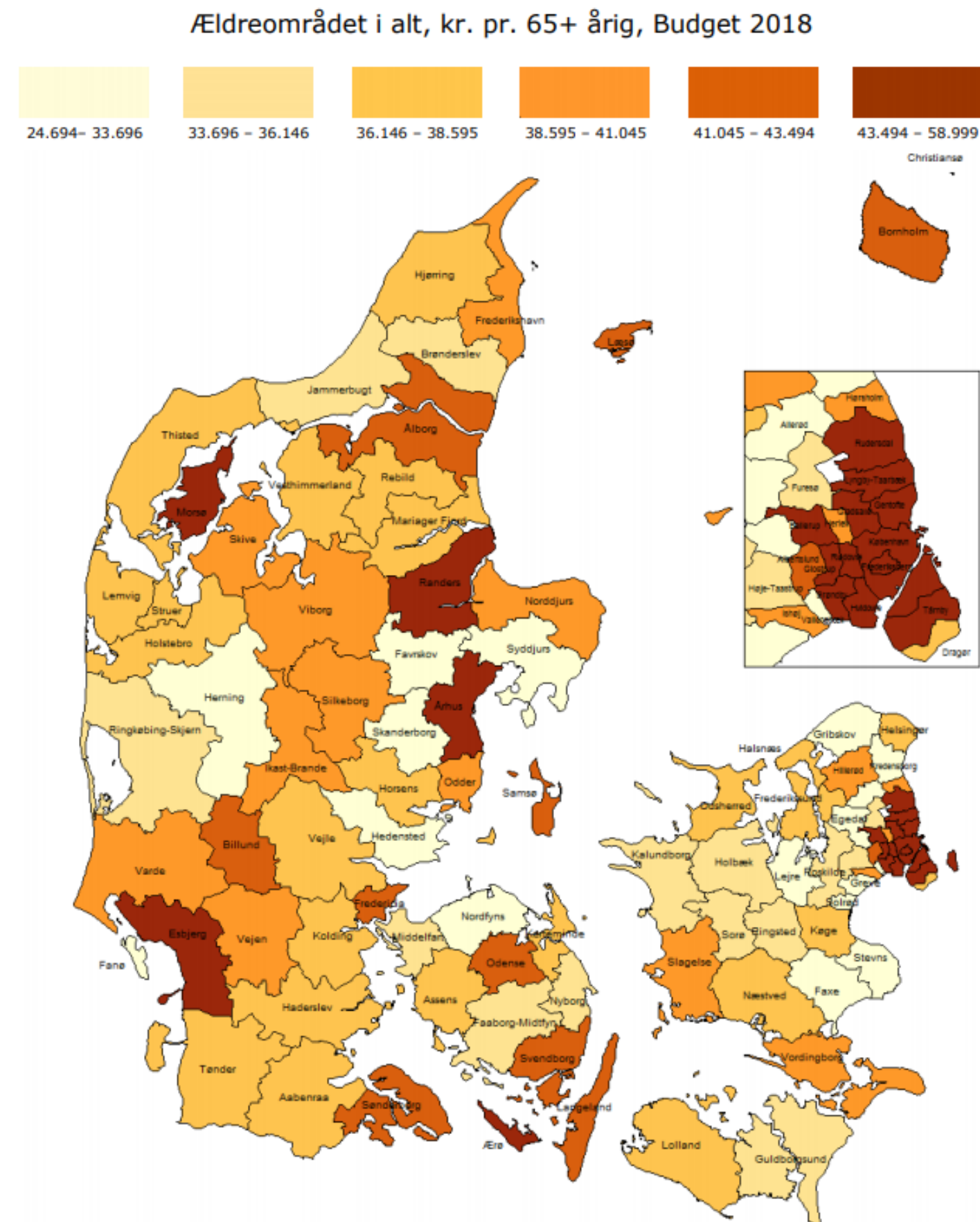

- Mekaniske fremskrivninger peger på, at rekrutteringssituationen frem mod 2030 særligt forværres på SOSU-området.
- Fremskrivninger viser at efterspørgslen vil overstige udbuddet med 17.000 personer i 2030.
- Den fremtidige udvikling er forbundet med stor usikkerhed og vil afhænge af en række faktorer, som ikke nødvendigvis er medtaget, herunder adfærden på udbudssiden.

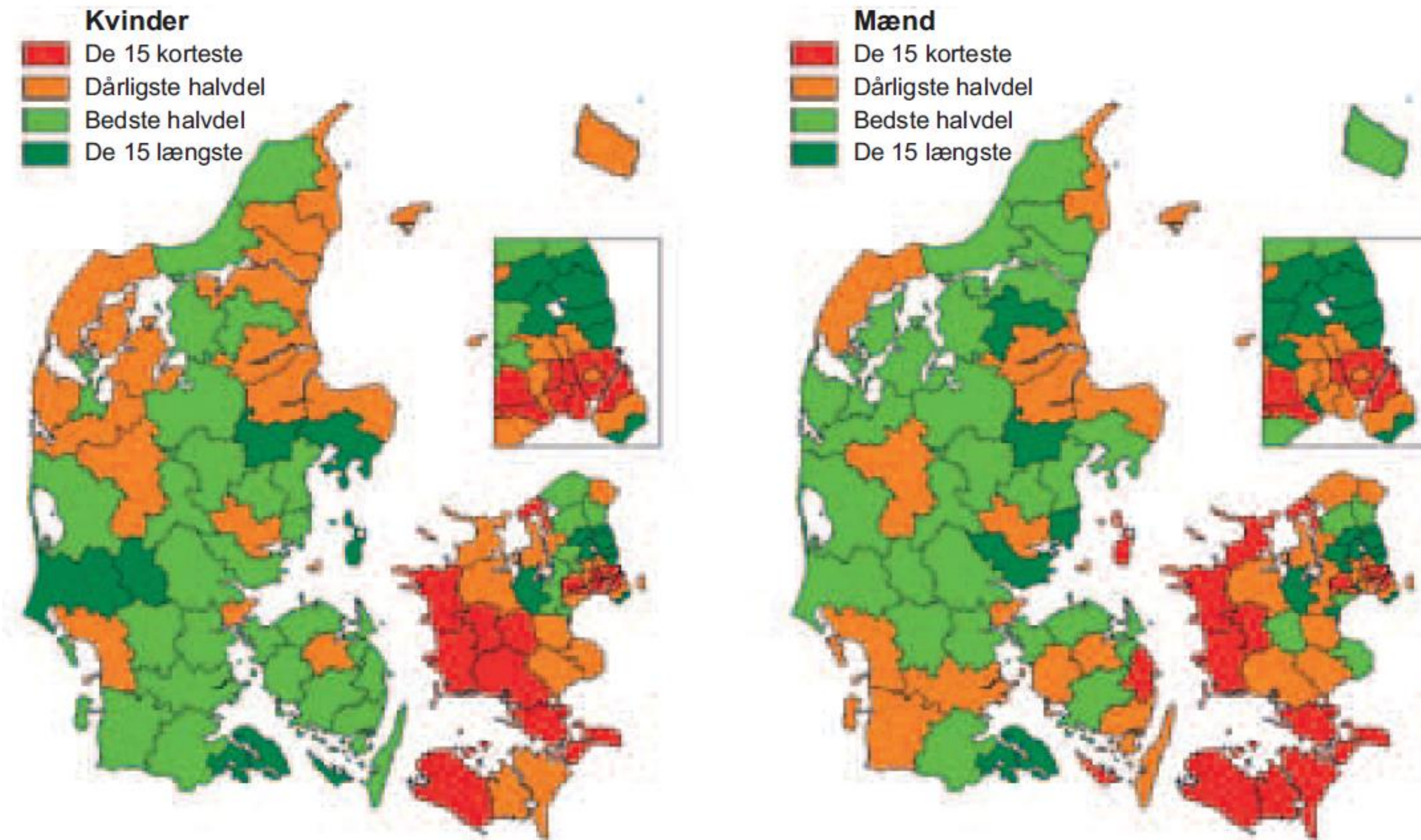

Problemer der klumper sig sammen...

- følger ressourcerne med?
- hvorfor kortere levetid?

Figur 4.3 Middellevetid fordelt på kommuneniveau

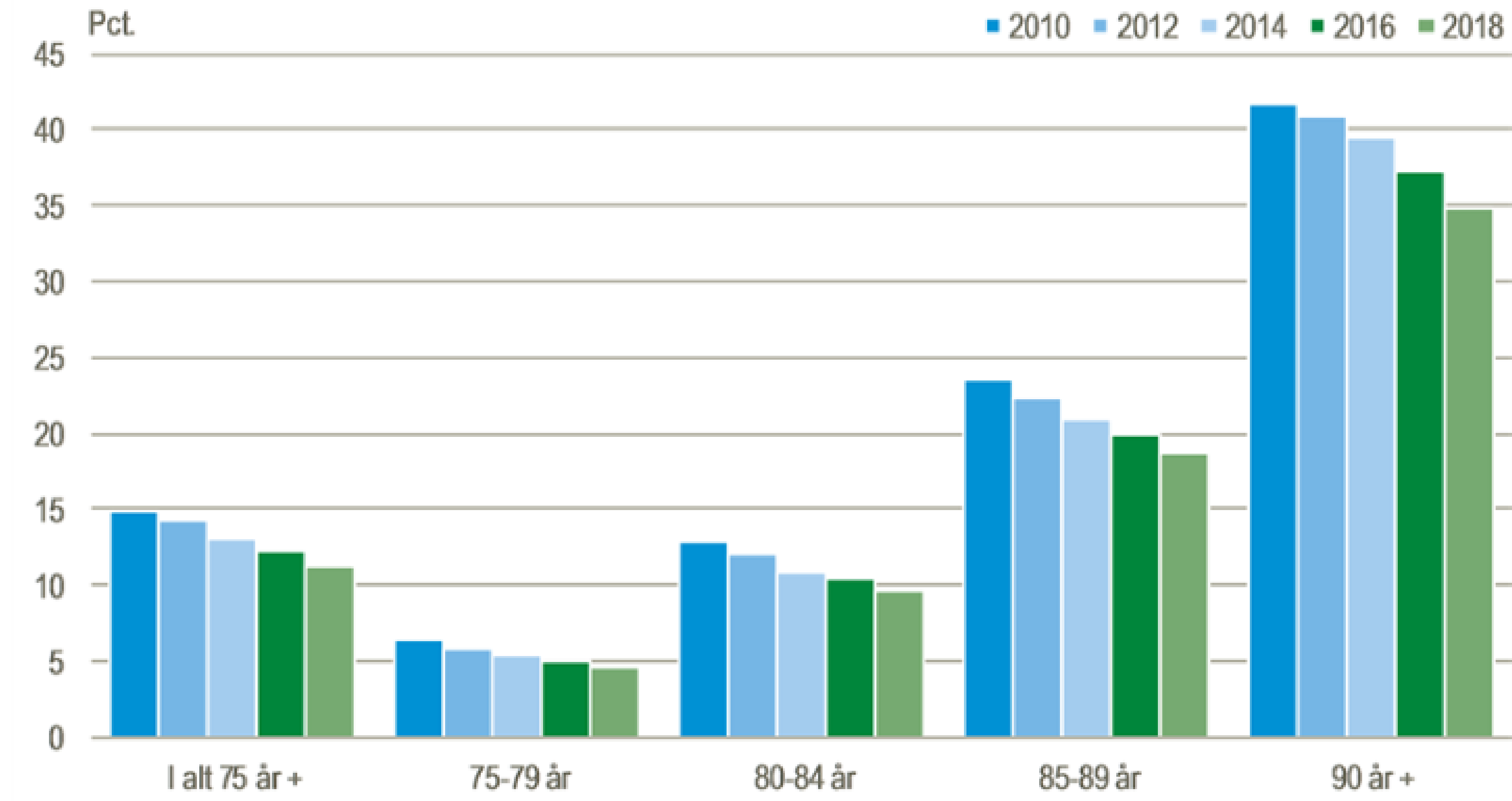

Sund Aldring eller prioritering?

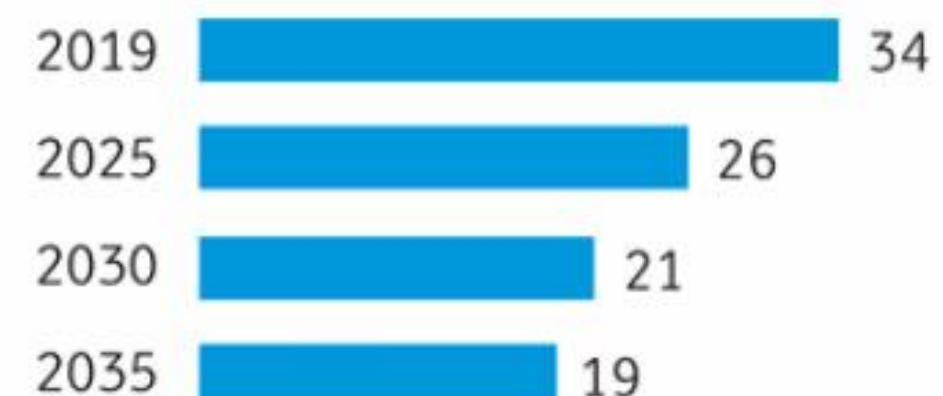
Fra 2010 – 2018 er antallet af pleje- og ældreboliger faldet fra 82.059 til 78.829

Andel af befolkningen, der bor i pleje- og ældreboliger (75 år og derover)

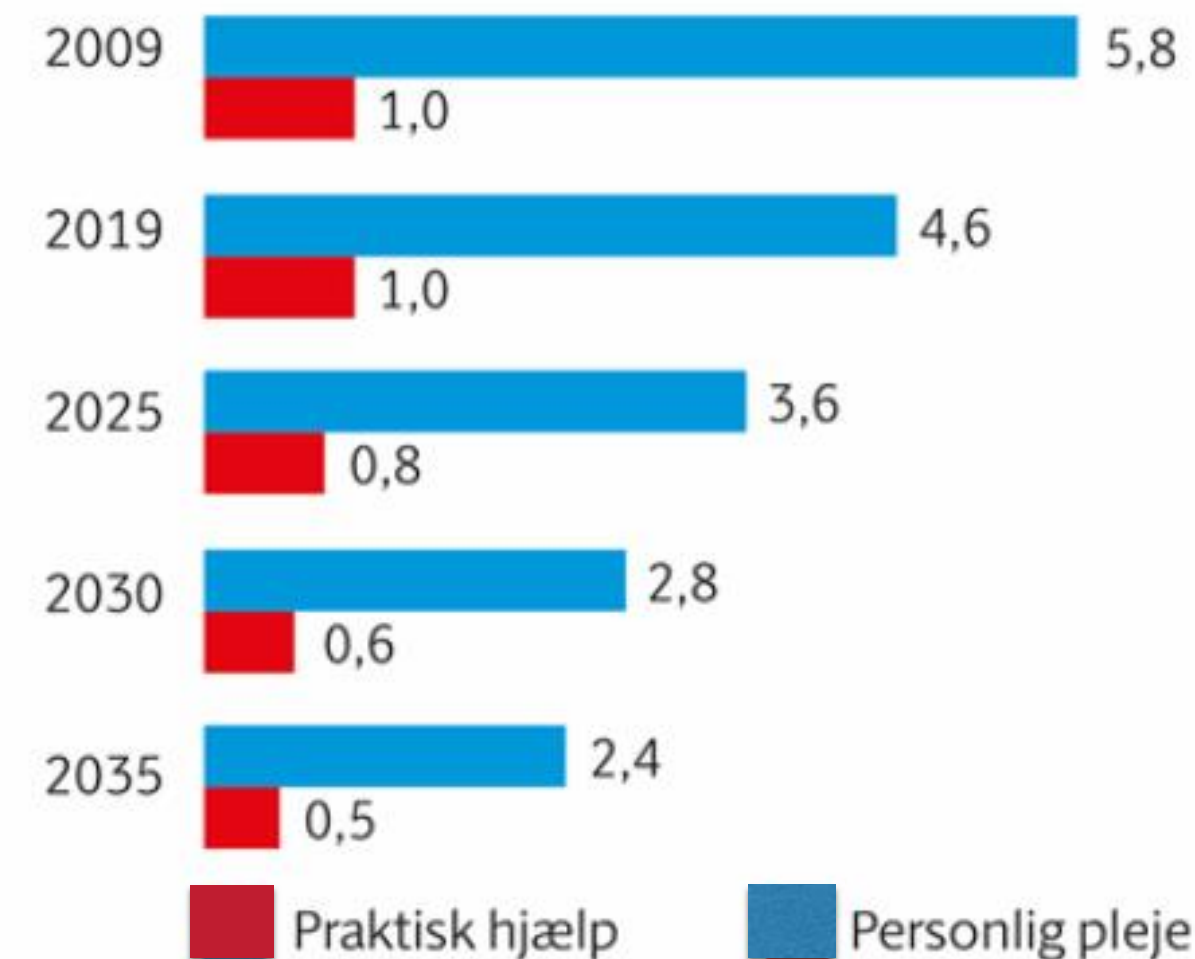
Konsekvenserne – ældreområdet som eksempel

Andel 80+årige der modtager hjemmehjælp i fremtiden, hvis antallet der kan få hjælp fastholdes på 2019-niveau (%)

Kilde: Momentum. Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Antal timers personlig pleje og praktisk hjælp ugentligt pr. modtager af hjemmehjælp på 80+ år i fremtiden, hvis det samlede antal timer fastholdes på 2019-niveau

Kilde: Momentum. Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Vismænd i ny rapport: Ældrebyrden er overvurderet

Af Signe Lentoft | 10. oktober 2019 kl. 11:18 |

Print f t in

[Foto: Martin Sylvest/Ritzau Scanpix]

ØKONOMI: Sundhedsudgifterne til det stigende antal ældre bliver mindre end antaget, vurderer de økonomiske vismænd på baggrund af andre beregninger end Finansministeriet. Regionerne er skeptiske.

LOCKHEED MARTIN

Næste generation af teknologi beskytter kommende generationer

Lockheed Martin. Your Mission is Ours.™ [Learn More](#)

FAKTA

De Økonomiske Råds nye rapport indeholder både gennemgang af den aktuelle situation og den langsigtede finanspolitiske holdbarhed. Den sidste ændret, blandt andet som følge af at vismændene beregner effekten af fænomenet sund aldring på e måde. Dermed bliver effekten mærkbart større.

“Det er ikke aktuelt i vores praktiske virkelighed. Vi kan

Social lighed...?

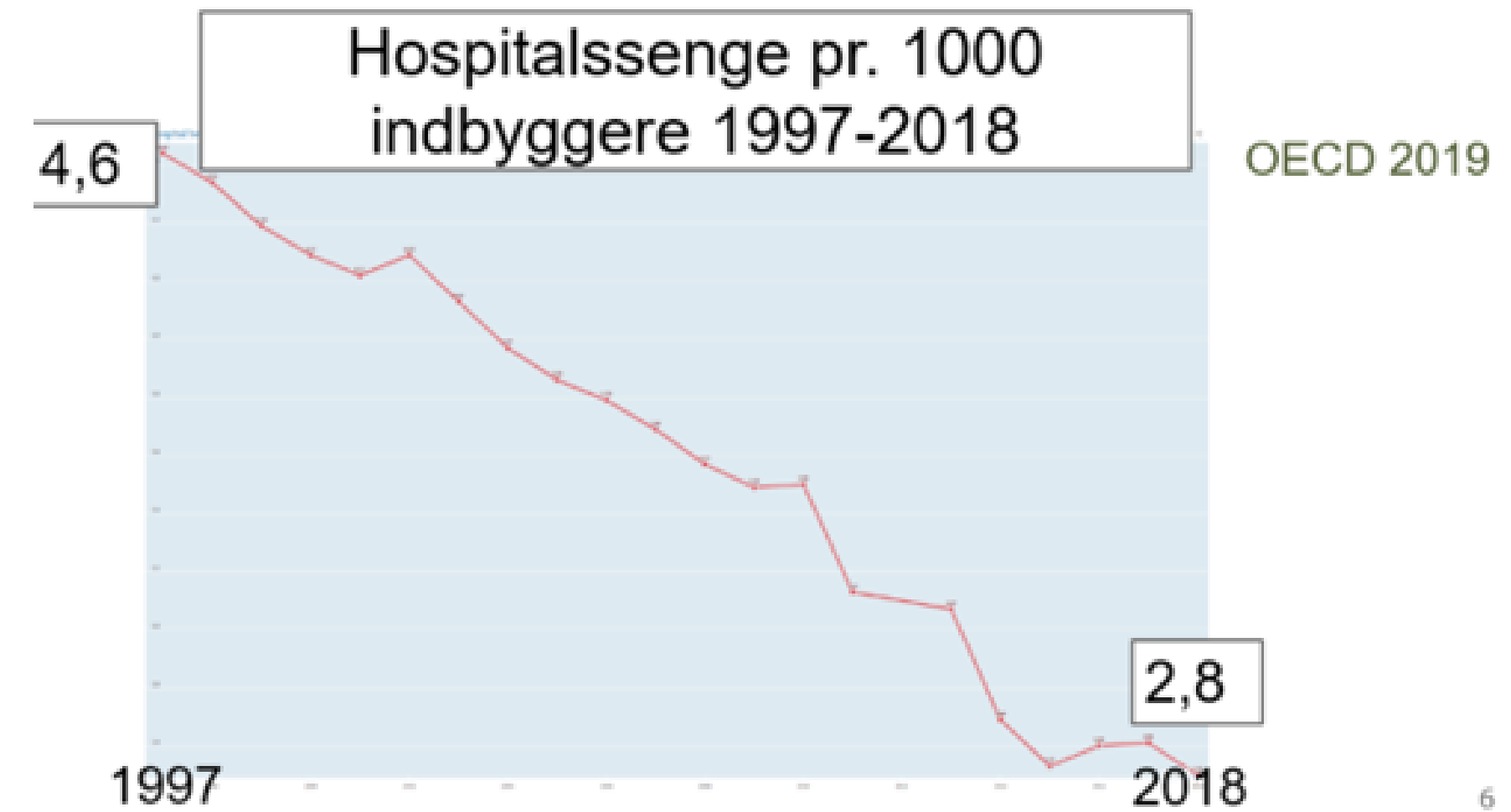
Færre svage ældre får hjemmehjælp til praktiske opgaver

Antallet af svage ældre, der får hjemmehjælp, er næsten halveret på ti år.

Hvordan har faget udviklet sig

- 1949 Husmoderafløsningen
  - Kompetenckrav: husmoder
- 1980: 5-ugers grundkursus
- 1991 Social- og sundhedsuddannelserne
  - Hjælper: 12 måneder, Assistent: 18 måneder
- Nu: Social- og sundhedsassistent
  - 3 år 10 mdr.

Hvis du sammenligner i dag med for 5 år siden, hvilke opgaver løses i dag af ansatte i kommunen, der tidligere blev løst på sygehuse? (%)

Rehabilitering Faste teams & Løgmodellen

Klar til faste teams i hjemmeplejen ...
ligeher.nu

**Kaffe først –
Mennesket før bureaukrati**
Buurtzorg inspireret ældrepleje i Haderslev Kommune

04/10 2021

Pulje: Faste teams i ældreplejen

Der er udmeldt en ansøgningspulje til faste teams i ældreplejen. Ansøgningsfrist: 1. november 2021 kl. 12:00

En god hjemmepleje kræver tætte relationer mellem medarbejdere og borger. Mange forskellige medarbejdere kan skabe utryghed hos den enkelte borger.

En række danske kommuner arbejder i disse år på at udvikle ældreområdet blandt andet med inspiration fra den hollandske Buurtzorg-model. Modellen lægger op til en integreret hjemmesygepleje og hjemmepleje med fokus på organisering af plejen i selvstyrende teams og personkontinuitet. Det prioriteres også at anvende ressourcer på ledelse, administration og dokumentation.

Erfaringerne peger på, at organisationsformen har medført en bedre kontinuitet, en bedre tværfaglig indsats med afsæt i borgerens behov, en bedre borgeroplevet kvalitet og et reduceret sygefravær blandt personalet.

Farvel til stive regler og goddag til ...
vpt.dk

Afbureaukratisering! Glimrende – men de grundlæggende udfordringer er de samme Hvor er sundheden?

- "En ny kort og præcis ældrelov. Med klare værdier. Værdighed. Valgfrihed. Og som lader medarbejderne bruge deres gode hoveder og varme hjerter."

Mette Frederiksen

Ældreminister om ny ældrelov: "Vi skal væk fra tanken om, at vi ved bedst på Christiansborg"

06. januar 2022

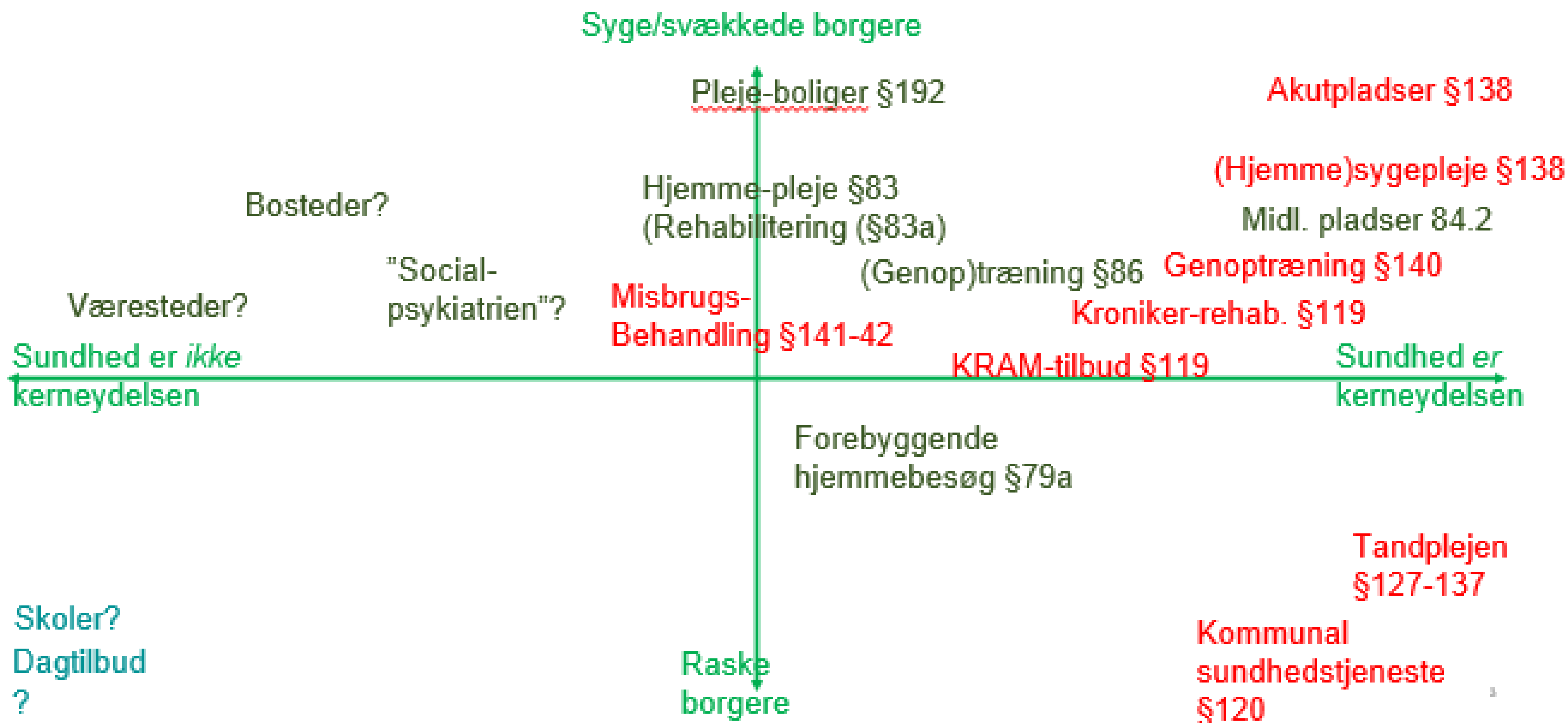
Den medarbejder, der kan se, at der er brug for større bleer, skal kunne bestille bleer. Den, der ser behovet for en badebænk, skal kunne rekvirere en badebænk. Visitationen skal ligge der, hvor den enkelte medarbejder i ældreplejen er, mener social- og ældreminister Astrid Krag om den ældrelov, statsministeren talte om i sin nytårstale og som gentænke ældreplejen forfra.

📷 Tobias Stidsen (arkivfoto)

Hvad er det ældreplejen?

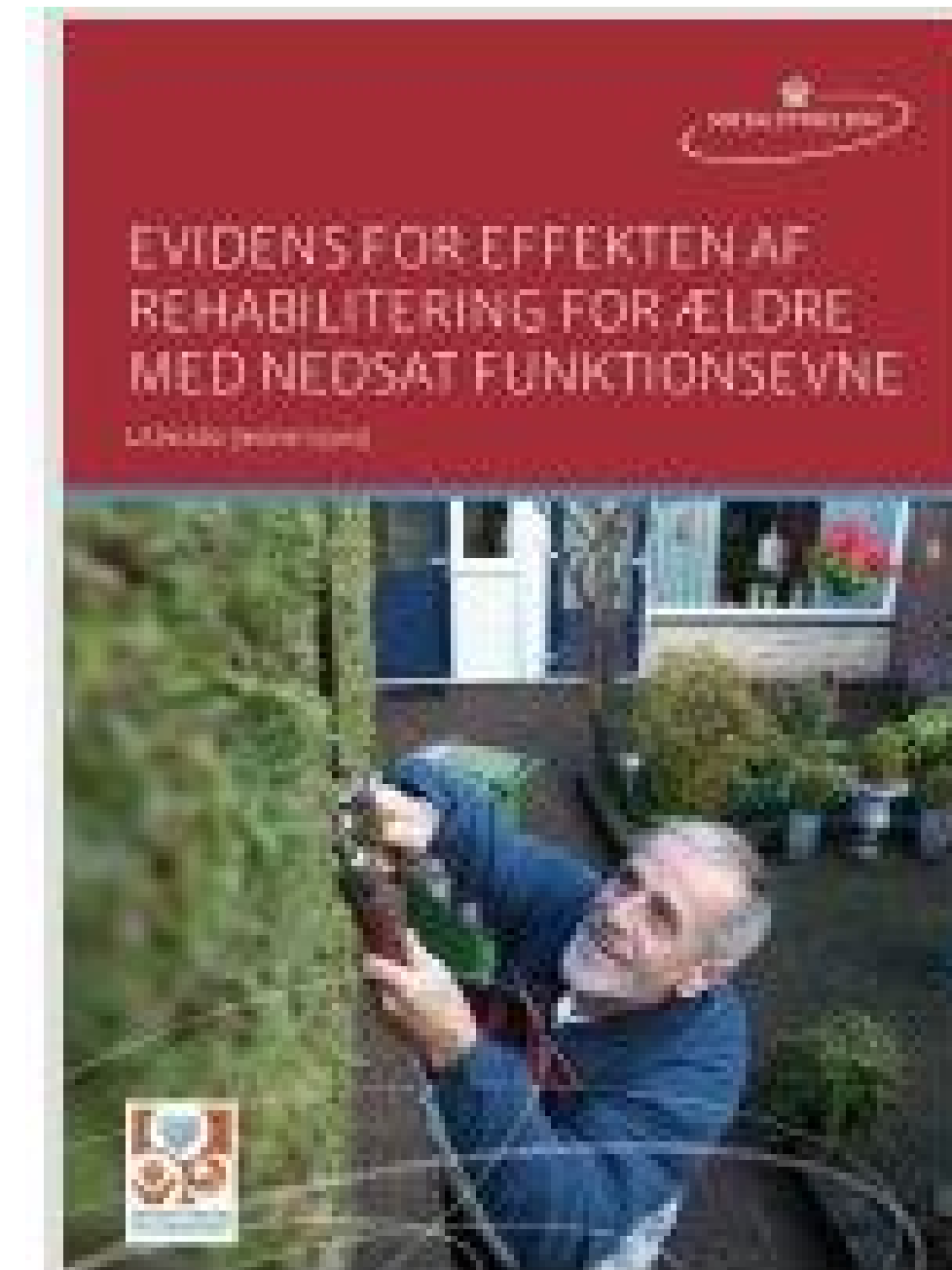
– (frit efter SIV)

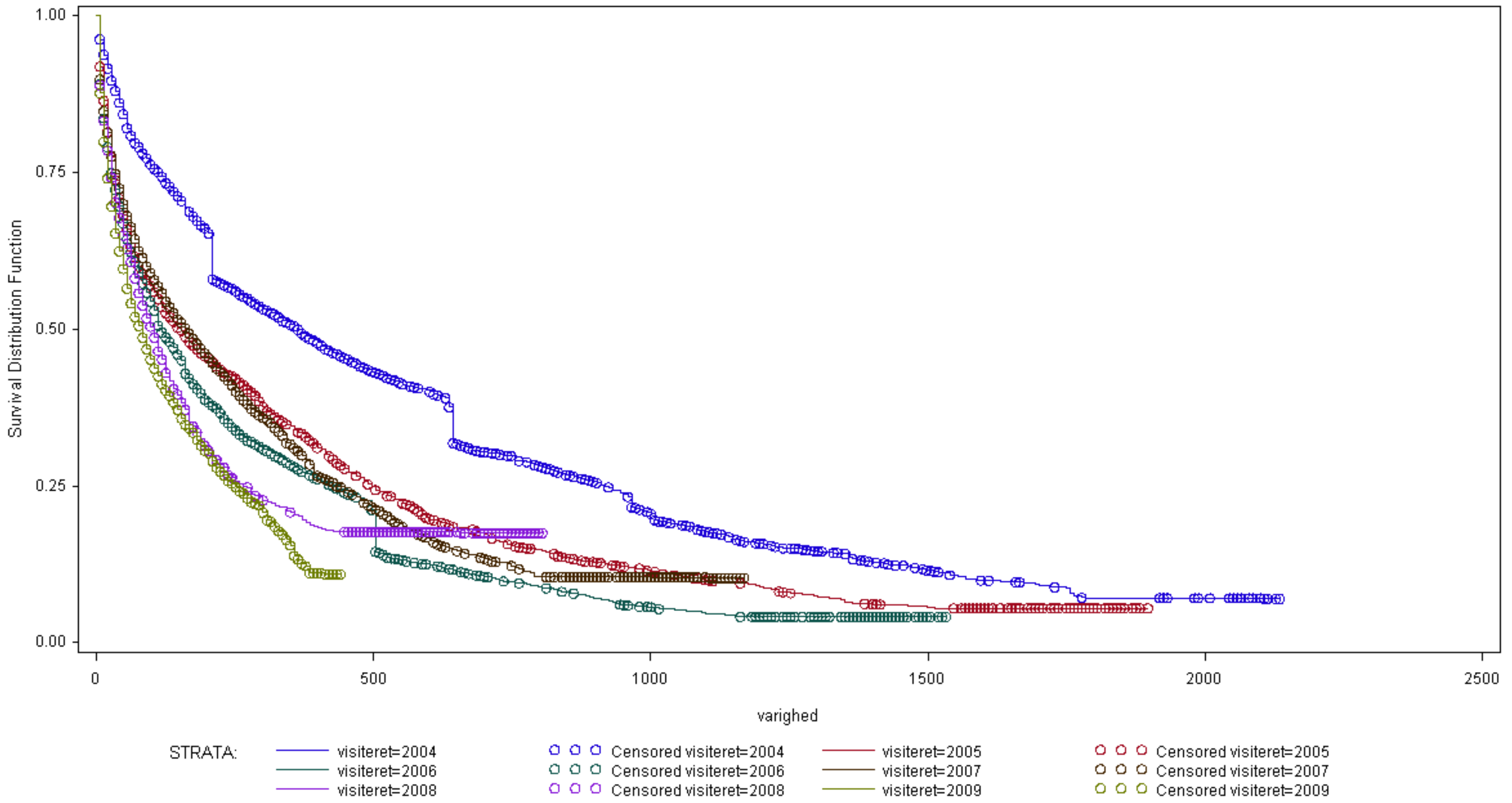
Hjælp til Selvhjælp mv. Empirien giver ikke et klart svar.

2.1 Effekt af rehabilitering

Komplekse interventioner kan ifølge metaanalysen af Beswick et al. (2008) hjælpe ældre til en mere sikker og uafhængig tilværelse i form af nedsat risiko for at falde, ikke at bo hjemme, at blive optaget på plejehjem eller komme på hospital. Men reduktionerne er kun lige signifikante på 5%-niveauet, og effekten er især fundet i studier, som er påbegyndt før 1993. For skrøbelige ældre er det kun indlæggelse på hospital, der er signifikant reduceret.

LMIL – Fredericia - ca. 13% reduktion i ydelser – målte på afslutning af forløb!

Kilde: Kjellberg og Ibsen - 2010

Behov for at ændre forløb!

- Mindre efterspørgsel af specialiserede ydelser
- Forebyggelse af sygdomsprogression
- Ændret arbejdsdeling + civilsamfund....
- Egenomsorg & mere differentierede ydelser
- Større udbud via teknologi som erstatning for ydelser
- Acceptabelt & efterspurgt...?!
- Kræver kvalitet i ydelserne

Teknologi – det store håb....

- Velfærdsteknologi
  - Svært med omsorgsydelser
    - ofte prissat så der forøger nettoomkostningerne...
- Civilsamfund.....
  - Men de skal jo også passe deres arbejde og på sig selv....

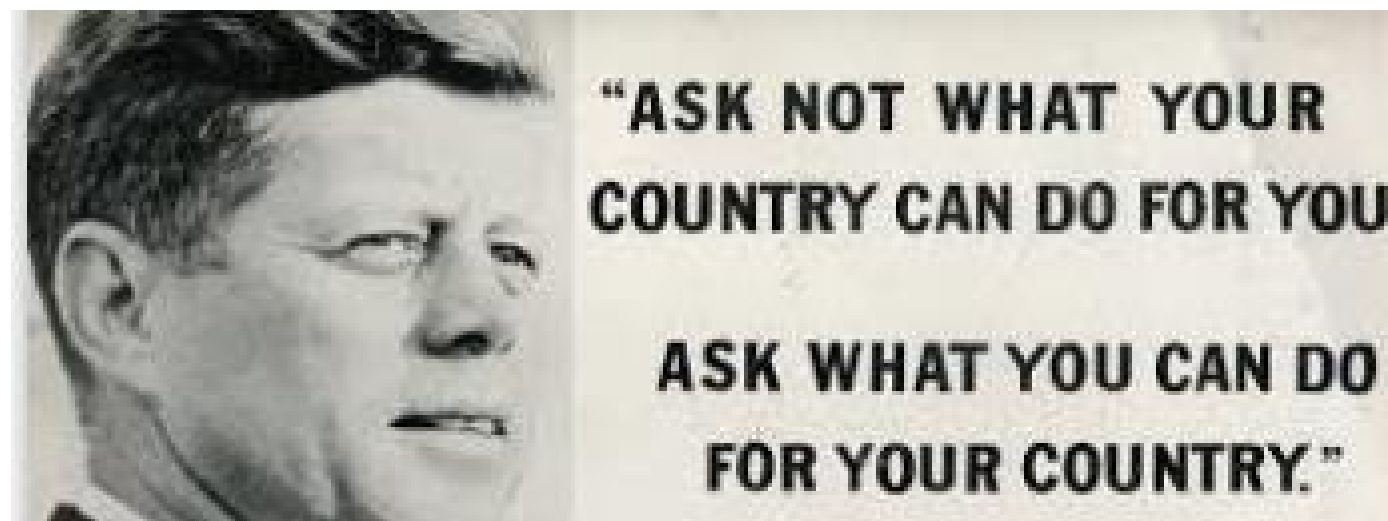

Røde Hjertevarmere, 25 stk
499,00 DKK

VIVE

Primærsektoren er ikke sekundærsektoren

- De lægelige og sygeplejefaglige ressourcer er meget skævt fordelt
- Udgangspunktet for sekundærsektoren bør være: Hvad kan vi gøre for primærsektoren!

Vertikal integration vs. Horisontal integration

- > Hvis vi tager udgangspunkt i sundhedsvæsenet
  - > Så tager "kædeansvar" udgangspunkt i sygdom
- > Husk på der også er meget sundhed i ældrelivet
  - > Kultur, civilsamfund, ensomhed, trivsel.....

Det er svært at ramme den rigtige balance mellem sundhed og service....

Opsummering

- Ældreplejen står overfor voldsomme forandringer
  - Personale – mere end penge – bliver den store mangel
    - En stor gruppe nye pensionister har betydelige midler
  - Hvordan sikres et godt tilbud til de svageste? – og hvem skal bemande det?
  - Ufaglærte mv. vil blive en endnu større del af arbejdsstyrken....
  - Mere skal laves af andre og tech....
    - Lettere sagt end gjort...